

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 30. decembar 2016. godine
Ref. br.: RK 1030/16

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI87/16

Podnosilac

Nafije Bakalli

**Ocena ustavnosti rešenja AC-II-12-0189 Žalbenog veća Vrhovnog suda
Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju
od 18. februara 2016. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Nafije Bakalli iz Đakovice (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava rešenje (AC-II-12-0189) Žalbenog veća Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće) od 18. februara 2016. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja kojim su, navodno, povređeni članovi 22. [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata], 24. [Jednakost pred Zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita Imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i član 6. [Pravo na pravično suđenje] i član 1. [Zaštita Imovine] Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovník).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 02. juna 2016. godine, podnositeljka zahteva je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 12. jula 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Selvete Gërzhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.
7. Dana 22. jula 2016. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva o registraciji zahteva i zahtevao da dostavi osporene odluke i ostala relevantna dokumenta.
8. Dana 4. avgusta 2016. godine, podnositeljka zahteva je dostavila Sudu osporene odluke.
9. Dana 23. avgusta 2016. godine, Sud je poslao kopiju zahteva Žalbenom veću.
10. Dana 7. decembra 2016. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled opštih činjenica

11. Dana 2. oktobra 2000. godine, podnositeljka zahteva je sklopila ugovor o kupoprodaji lokala br. 138 sa Akcionarskim društvom „Agimi“ iz Đakovice (u daljem tekstu: A. D. „Agimi“). Ovaj ugovor o kupoprodaji lokala nikad nije

overen od strane suda i prenos vlasništva po ovom ugovoru nije nikada registrovan u katastarskim knjigama.

12. Dana 11. aprila 2006. godine podnositeljka zahteva je podnela tužbu protiv tužene A. D. „Agimi“ radi utvrđivanja vlasništva nad lokalom, pred Specijalizovanim većem Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće).
13. Dana 24. aprila 2007. godine, Specijalizovano veće (rešenjem SCC-06-0155) je prenelo nadležnost i predmetnu tužbu prosledilo na razmatranje Opštinskom sudu u Đakovici.
14. Podnositeljka zahteva je tužbom zahtevala priznavanje prava svojine na imovini i upis imovine na svoje ime (tužilje). Podnositeljka zahteva je u tužbi tvrdila da je ovo treći slučaj prodaje lokala od strane A. D. „Agimi“ i da je drugim kupcima priznato pravo u predmetima Opštinskog suda u Đakovici (C. br. 122/06 i C. br. 733/06).
15. Pred Opštinskim sudom tuženo A. D. „Agimi“ je preko svog zastupnika izjavilo *“da je pomenuti lokal prodat kupcu na osnovu postupaka predviđenih u statutu tuženog i zakonima na snazi, stoga ne osporava pravo kupovine predmetnog lokala od strane tužilje, zato što je sve obaveze koje je imao ispunio prema tužilačkoj strani.”*
16. U ovom postupku pred Opštinskim sudom u svojstvu umešača pojavila se najpre Kosovska poverenička agencija (u daljem tekstu: KPA) koju je kasnije nasledila Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP).
17. KAP je u potpunosti osporila tužbeni zahtev podnositeljke, tvrdeći da je ugovor između podnositeljke zahteva i A. D. „Agimi“ protivzakonit od samog zaključenja po većem broju pravnih osnova.
18. Dana 29. juna 2009. godine, Opštinski sud u Đakovici (presudom C. br. 354/07) je odbio kao neosnovanu tužbu podnositeljke zahteva za priznavanje prava vlasništva nad imovinom i registrovanje imovine na njeno ime.
19. Opštinski sud je našao da je ugovor sklopljen između podnositeljke i A. D. „Agimi“ nevažeći po većem broju pravnih osnova i to: da tužena nije imala pravo da proda lokal na osnovu važećeg zakona; da ugovor nema zakonsku vrednost jer nije overen od strane državnih organa; da u trenutku kupoprodaje predmet kupoprodaje (lokal) nije postojao; da novčane rate nisu isplaćene u skladu sa rokovima predviđenim ugovorom.
20. Dana 10. marta 2010. godine, podnositeljka zahteva je podnela žalbu Žalbenom veću protiv (presude C. br. 354/07) Opštinskog suda u Đakovici. Podnositeljka je u žalbi tražila da se ukine presuda Opštinskog suda i predmet vrati na ponovno suđenje, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primene materijalnog prava i povrede odredbi parničnog postupka.

21. Dana 30. novembra 2012. godine, KAP je podnela odgovor na žalbu tvrdeći da *“A. D. „Agimi“ u to vreme nije mogao da prodaje ili kupuje bez saglasnosti UNMIK-a.“*
22. Dana 18. februara 2016. godine, Žalbeno veće (rešenjem AC-II-12-0189) je odbilo kao neosnovanu žalbu podnositeljke zahteva i potvrdilo presudu C. br. 354/07 Opštinskog suda u Đakovici.

Navodi podnosioca

23. U osnovi, svi navodi podnositeljke se mogu svesti na:

(i) Navodne povrede člana 24. Ustava u vezi sa ostalim članovima Ustava i međunarodnim konvencijama

24. U vezi navodnih povreda člana 24. Ustava, podnositeljka navodi da je diskriminisana, jer je u *“sudskoj praksi na Kosovu [...] u pravnim predmetima C. br. 122/06 i C. br. 733/06 u potpuno identičnim situacijama prihvatio zahteve stranaka.“*
25. Dalje, podnositeljka zahteva tvrdi *“...da ima i drugih lokala koje je tužena prodala nakon rata, i tim vlasnicima je preneseno vlasništvo.“*

(ii) Navodne povrede člana 46. Ustava i člana 1. Protokola 1 EKLJP u vezi sa ostalim članovima

26. Pored toga, podnositeljka zahteva citira i član 1. Protokola 1 EKLJP i član 46. Ustava, navodeći da je *“... Zakon br. 03/L-067 o Kosovskoj agenciji za privatizaciju, koji je usvojen u Skupštini Kosova, 21.05.2008. godine, ...“* dok je *“... Pravni odnos među strankama je stvoren značajno ranije, pre nego što je osnovana KPA a zatim i KAP.“*
27. Na osnovu gore navedenog, podnositeljka zaključuje da se *“...odredbe u kojima se sprovode presude koje su pobijane, ne mogu se primeniti retroaktivno na štetu podnositeljke.“*

(iii) Navodne povrede člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP u vezi sa članom 22. Ustava i ostalim članovima

28. Podnositeljka smatra da se KAP umešala u postupak u suprotnosti sa funkcijom umešača, određenom članom 271. Zakona o parničnom postupku. Prema navodima podnositeljke ovakav pravni status KAP *“čini pobijanu presudu neodrživom zbog konfliktnosti umešača tokom postupka sa strankom kojoj se pridružio, što zakonom nije dozvoljeno.“*
29. Dalje, podnositeljka zahteva *“smatra da je ovo suđenje obuhvaćeno povredama odredbi iz Ustava Republike Kosova, člana 31 – Pravo na pravično i nepristrano suđenje, odnosno Član 6 – pravo na redovan postupak, Konvencije za zaštitu osnovnih ljudskih prava u sloboda...“*

30. U sklopu ovih navoda, podnositeljka zahteva citira član 22. Ustava i dalje navodi da je *“Interes ustavnog reda, poštovanja minimalnih normi, standarda koji su određeni odredbama međunarodnih konvencija koje obavezuju Republiku Kosovo, treba da nametnu momentalno zaustavljanje procesa privatizacije preduzeća koja su transformisana sa aspekta vlasništva.”*

31. Podnositeljka zahteva predlaže Sudu da:

“... da poništi i proglašeni protivustavnim presudu posebne komore VSK za pitanja koja se odnose na KAP AC-II-12-0189 od 18.02.2016 i presudu Opštinskog suda u Đakovici C.br. 354/07 od 29. 06. 2009. Zato što presude nisu bile fer...”

Prihvatljivost zahteva

32. Sud će ispitati da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.

33. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

34. Sud se, takođe, poziva na član 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji predviđa:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

35. Štaviše, Sud uzima u obzir stavove (1) d) i (2) d) pravila 36 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovníka, koje predviđa:

„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju”.

36. U ovom slučaju, Sud ocenjuje da je podnositeljka zahteva ispunila proceduralne uslove predviđene članom 113.7 Ustava. Međutim, da bi utvrdio prihvatljivost zahteva Sud, dalje, mora oceniti da li je podnositeljka zahteva

ispunila uslove propisane članom 48. Zakona i uslove prihvatljivosti predviđene u pravilu 36 Poslovnika.

(i) Navodne povrede člana 24. Ustava u vezi sa ostalim članovima Ustava i međunarodnim konvencijama

37. U vezi ovih navoda podnositeljke, Sud najpre upućuje na sudsku praksu ESLJP koja kaže da „*diskriminacija predstavlja različito postupanje, bez objektivnog i racionalnog opravdanja, prema osobama u relativno sličnim situacijama*” (vidi: *Willis protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, paragraf 48, presude ESLJP od 11. septembra 2002. godine; *Bekos i Koutropoulos protiv Grčke* paragraf 63, presuda ESPLJ od 13. marta 2006. godine).
38. Dalje, Sud podseća da bi tvrdnje podnosilaca u vezi povrede prava na diskriminaciju bile uspešne, oni *inter alia* moraju da dokažu da se njihov položaj može smatrati sličnim sa položajem drugog lica koje je imalo bolji tretman (vidi: *Fredin protiv Švedske* (no. 1), paragraf 60. ESLJP, presuda od 18. februara 1991. godine).
39. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da podnositeljka zahteva navodi da je diskriminisana, jer je u “*sudskoj praksi na Kosovu [...] u pravnim predmetima C. br. 122/06 i C. br. 733/06 u potpuno identičnim situacijama prihvatio zahteve stranaka.*”
40. Međutim, podnositeljka zahteva ne prilaže dokumentaciju iz “*predmeta C.br. 122/06 i C. br. 733/06*” ali dalje navodi “*...da ima i drugih lokala koje je tužena prodala nakon rata, i tim vlasnicima je preneseno vlasništvo.*”
41. Sud primećuje da se Opštinski sud u Đakovici (presuda C.br. 354/07) bavio ovim pitanjem pokrenutim od strane podnositeljke zahteva, gde je “*... u svojstvu dokaza izveo i spise predmeta C.br.122/06 i C.br.733/06 pravosnažnog oblika, međutim pošto su isti bili irelevantni za drugačije odlučivanje o ovoj stvari, nije izvršio bilo kakvu posebnu analizu, pošto se u našem pravnom sistemu ne primenjuje takozvano „precedentno pravo“.*”
42. Stoga, Sud konstatuje da je Opštinski sud u Đakovici u vezi ovih tvrdnji podnositeljke dao obrazložen odgovor, i da podnositeljka zahteva nije uspela da predstavi i potkrepi tvrdnje da su joj osporenom odlukom povređena ustavna prava i slobode garantovane članom 24. Ustava.

(ii) Navodne povrede člana 46. Ustava i člana 1. Protokola 1 EKLJP u vezi sa ostalim članovima

43. Sud podseća na opšte principe koji su utvrđeni od strane ESLJP prema članu 1. Protokola br 1, a koji su primenljivi i na član 46. Ustava i obrazlažu opseg zaštite prava na imovinu (vidi: *Kopecký protiv Slovačke*, paragraf 35 presude ESLJP od 28. septembra 2004. godine; *MALTZAN (FREIHERR VON) i ostali protiv Nemačke*, paragraf 74, Odluka o prihvatljivosti ESLJP od 2. marta 2005 godine).

44. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da podnositeljka zahteva nije nikad postala nosilac imovinskog prava; naprotiv, ona je pokušavala da stekne imovinu, znači podnositeljka zahteva je samo imala *“nadu u priznavanje imovinskih prava koju je bilo nemoguće da efektivno ostvari”*; stoga se ovakvo pravno stanje *„ne može smatrati “imovinom” u smislu Člana 1 Protokola br 1.“*
45. Sva njena "legitimna očekivanja" da će dobiti efektivno uživanje nekog vlasničkog prava bila su zasnovana na ugovoru koji nije overen od strane niti jednog javnog organa, za koji su Opštinski sud u Đakovici i Žalbeno veće utvrdili da *“ sklopljen ultra vires i nije preneo pravo svojine ugovornoj strani“*.
46. Iako se podnositeljka zahteva poziva na *“retroaktivnu primenu prava,”* Sud primećuje da ona istu ni na koji način ne obrazlaže.
47. Sud primećuje da je glavno pitanje koje se postavilo pred redovnim sudovima bilo pitanje *“pravnog osnova za sticanje prava svojine”*, što je Opštinski sud u Đakovici obrazložio da u konkretnom slučaju:
- “tužena nije imala pravo da proda prodavnicu na osnovu člana 6, Uredbe UNMIK-a, br. 1999/1 [...] koji kaže da UNMIK upravlja pokretnom i nepokretnom imovinom, uključujući finansije, bankarske račune i ostale oblike imovine koje su registrovane na ime Federativne Republike Jugoslavije, Republike Srbije ili bilo kojeg njenog organa, koje se nalazi na teritoriji Kosova.“*
48. Dalje, Opštinski sud je obrazložio *“da ugovor nema zakonsku vrednost i da je nezakonit zbog činjenice da nije legalizovan i nije bilo moguće da se legalizuje od strane nadležnog sudskog organa.“*
49. Pored toga, Opštinski sud je našao da *„iz izlaganja tužbe se vidi (u trenutku kupoprodaje) da je prodavnica – lokal kao posledica poslednjeg rata na Kosovu bio u potpunosti uništen. Dakle, u pogledu sadržine: ugovor je ništav, ne samo „kada je predmet obaveze nemoguć, nedopušten, neodređen ili neodrediv“, član 47 ZOO).“*
50. Na kraju, Opštinski sud je zaključio da *“... ukoliko tužilja veruje u postizanje uspeha u sporu, ona može da podnese tužbu protiv tuženog za vraćanje isplaćenog iznosa ugovorene kupoprodajne cene predmetnog lokala na osnovu ugovora.“*
51. Ovakav zaključak Opštinskog suda je podržalo i Žalbeno veće koje je, dalje, utvrdilo da *“Menadžment A. D. „Agimi“ nije imao nadležnost da proda neki deo imovine bez ovlašćenja UNMIK-a prema članu 6. 1. .b Uredbe UNMIK-a Br. 2000/54, koja je bio primenljiv u vereme zaključenja kupoprodaje. Ugovor o kome je reč je sklopljen ultra vires i nije preneo pravo svojine ugovornoj strani. Pored ovoga , ugovor nije overen nikada u sudu koji ima teritorijalnu nadležnost..“*
52. Na osnovu gore navedenog Sud zaključuje da podnositeljka zahteva nije uspela da predstavi i potkrepi tvrdnje o *“retroktivnoj primeni prava“*. Sud smatra da su Opštinski sud u Đakovici i Žalbeno veće dali obrazložen odgovor na sve

tvrdnje podnositeljke zahteva, vezano za razloge primene odgovarajućih pravila procesnog i materijalnog prava.

53. Stoga, Sud konstatuje da je podnositeljka zahteva zaključila ugovorni odnos koji je *void ab initio*; ovaj pravni posao je bio nevažeći od samog početka i samim tim ovakav pravni posao se ne može naknadno konvalidovati.
54. Iz svega iznetog, Sud podseća da "legitimna očekivanja" ne mogu nastati "*ukoliko postoji spor oko pravilnog tumačenja i primene unutrašnjeg prava*"; zbog svega iznetog, Sud zaključuje da odlukama redovnih sudova nije povređen član 46. Ustava i član 1 Protokola 1 EKLJP, kao i da isti ne garantuju pravo na sticanje imovine (vidi: *Kopecký protiv Slovačke*, paragraf 50 presude ESLJP od 28. septembra 2004. godine).

(iii) Navodne povrede člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP u vezi sa članom 22. Ustava i ostalim članovima

55. Podnositeljka zahteva tvrdi da se KAP umešala u postupak u suprotnosti sa funkcijom umešača određenom članom 271. Zakona o parničnom postupku. Prema navodima podnositeljke ovakav pravni status KAP "*čini pobijanu presudu neodrživom zbog konfliktnosti umešača tokom postupka sa strankom kojoj se pridružio, što zakonom nije dozvoljeno.*"
56. Dalje, podnositeljka zahteva smatra da je povređen član 31. Ustava i član 6. EKLJP u vezi sa članom 22. Ustava i dalje navodi da je "*interes ustavnog reda, poštovanja minimalnih normi, standarda koji su određeni odredbama međunarodnih konvencija koje obavezuju Republiku Kosovo...*"
57. Sud ponavlja da nije funkcija Ustavnog suda da se bavi navodnim greškama u primeni odgovarajućih zakona navodno napravljenim od strane redovnih sudova, ukoliko ovakvom primenom nisu povređena prava i slobode zaštićene Ustavom i EKLJP (vidi: *Garcia Ruiz protiv Španije*, paragraf 28, presuda ESLJP od 21. januara 1999. godine).
58. U svakom slučaju, obaveza redovnih sudova je da reše pitanja tumačenja zakona. Ovo se posebno odnosi na primenu odgovarajućih zakona i tumačenje materijalnog i procesnog prava od strane redovnih sudova (vidi: vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine). Uloga Suda je samo da odredi da li su efekti takvog tumačenja u skladu sa Ustavom u celini i sa principom pravne sigurnosti, posebno onim garantovanim članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP.
59. Podnositeljka zahteva osporava primenu odgovarajućih zakona i tumačenje istih od strane redovnih sudova. Ovo tumačenje su obrazložili redovni sudovi u dve instance. Ovaj zaključak je postignut od strane redovnih sudova, nakon detaljnog pregleda svih argumenata koje je podnositeljka predstavke predstavila.
60. Podnositeljki zahteva je pružena prilika da u raznim fazama tog postupka predoči argumente i dokaze koje je smatrala relevantnim za svoj slučaj. Istovremeno je imala mogućnost da delotvorno ospori argumente i dokaze koje

je predočila suprotna strana i ospori tumačenje zakona pred Opštinskim sudom u Đakovici i Žalbenim većem u redovnom sudskom postupku.

61. Sud smatra da su odluke Opštinskog suda u Đakovici i Žalbenog veća pravične i opravdane. U stvari, one detaljno objašnjavaju zašto je ugovor o kupoprodaji pravno ništavan, kao i da je sklopljen *ultra vires* pa samim tim nije preneo pravo svojine ugovornoj strani.
62. Sud smatra da uslovi prihvatljivosti nisu ispunjeni. Podnositeljka zahteva nije uspela da predstavi i potkrepi tvrdnje da su joj osporenom odlukom povređena ustavna prava i slobode garantovane članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP u vezi sa članom 22. Ustava.
63. Iz gore navedenih razloga, Sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i kao takav je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 48. Zakona i pravilima 36 (2) d) i 56 Poslovnika, na sednici održanoj 7. decembra 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi